

"I gamle dage var lægen og præsten den samme person"

DSAM Midt holdt sommermøde i starten af juni på Varnapalæet i Aarhus. I år blev der sat fokus på, hvad læger kan lære af præster i deres tilgang til 'sognebørn' og 'sjælesorg'.

Kan præster løse lægemanglen? Eller kan læger lade sig inspirere af præsters tilgang til deres 'sognebørn' og blive bedre til at håndtere patienternes eksistentielle kriser? Det var rammen for DSAM Midts sommermøde, som blev holdt torsdag den 9. juni 2022 i Varnapalæet i Aarhus.

Ind imellem gør livet ondt. Og det kan ikke altid kureres med et MDI-skema og en pille. Præster har en anden tilgang til eksistentielle kriser – og måske kan vi som læger lade os inspirere af den. DSAM Midt havde inviteret Inger Uldall Juhl, praktiserende læge i Kolding, og Lone Vesterdal, sognepræst ved Bramdrup Kirke i Kolding og specialist i sjælesorg, til at fortælle om deres arbejde.

I alt 58 læger mødte op for at høre lægen og præsten fortælle om deres arbejde med professionernes ligheder og forskelle, og hvordan vi kan lære af hinanden. Inger Uldall Juhl og Lone Vesterdal mødtes via deres ægtefæller, som begge er læger og kender hinanden tilbage fra studietiden. Lone og Inger fandt hurtigt ud af, at de havde mange ting at snakke om. Det er

SLANGEN OG STAVEN SOM SYMBOL:

Den hvide hippokratiske slange

Hippokrates, græsk læge (ca. 460-370 f.kr.), alle læger aflægger den hippokratiske lægeed.

Ide: Lægen skal befri patienten fra sygdom, og patienten skal forblive rask.

Den sorte Æskulap-slange

Æskulap: sagnfigur i græsk mytologi. Æskulap udviklede en kur mod døden, hvilket Hades – dødsrigets gud – ikke brød sig om.

Symbolet har fælles træk med Moses og slangen fra ørkenen fra Det Gamle Testamente.

Ide: At leve med sygdom. Lægen skal hele patienten bedst muligt, så patienten kan leve med sygdom.

Hilde: baseret på et af oplægsholderens slides.

Læger er beslutnings- og handlingsorienterede:

Hvor der er liv, er der håb.

Over for dette står præster som budbringere

og medvandrere i

magtesløsheden:

Hvor der er håb, er der liv.

blevet til et langt venskab og et tæt samarbejde om det fælles projekt "lægen og præsten", som bl.a. har resulteret i bogen "Det skrøbelige menneskeliv – perspektiver fra lægen og præsten".

En lyttende samtalepartner

Da der skulle planlægges sommermøde i DSAM Midt faldt valget på de to oplægsholdere. Bestyrelsen var enige om, at vi i almen praksis kan bruge inspiration til, hvordan vi bedst muligt hjælper vores patienter gennem en eksistentiel krise. Mange mennesker kommer til deres læge, hvis de har problemer i livet. Nogle gange kommer de, fordi de ikke ved, hvor de ellers skal gå hen.

Vi møder dagligt patienter, hvor vi kan komme i tvivl om, hvorvidt der er tale om egentlig sygdom – eller måske i højere grad er en eksistentiel krise. Som læger er vi eksperter i sygdom. Men er vi gode nok til at turde at være til stede, når patienterne ikke søger løsninger, men snarere en lyttende samtalepartner? Tager vi os nok tid til det i en presset hverdag, hvor vi har flere og flere opgaver at løse? Kan vi måske lade os inspirere af præster og lære noget af deres tilgang?

En fælles historie

Lone og Inger indledte med en præ-

Stor diskussionslyst og smukke rammer til DSAM's medlemsmøde i Midtjylland. Foto: Ellen Louise Kristensen.

sentation af lægers og præsters fælles historie for at belyse, hvad der forer os, og hvad der gør os forskellige. Herefter bevægede de sig over i deres syn på, hvad vi kan lære af hinanden.

"I gamle dage var lægen og præsten den samme person. Vi har den samme grundstamme," fortalte Lone.

Dissektionerne på det anatomiske teater var blandt begivenheder, som var med til at splitte læger og præster. I flere klassiske tekster (herunder Henrik Pontoppidans "Lykkeper") kan man læse, hvordan læger og præster gennem tiden nærmest har haft et hadagtigt forhold. Mange har den opfattelse, at "lægen tager sig af kroppens sygdomme, mens præsten tager sig af sjælens sygdomme" – et citat som stammer helt tilbage fra Gregor af Nazianz (329-390 e. Kr.)

Lone og Inger beskriver præstens og lægens temperamenter som meget forskellige. Læger er beslutnings- og

handlingsorienterede: Hvor der er liv, er der håb. Over for dette står præster som budbringere og medvandrere i magtesløsheden: Hvor der er håb, er der liv.

De er enige om, at begge professioner kan lære lidt af hinandens temperamenter.

"Jeg er overrasket over, hvor vigtig – jeg synes – viden også er. I min verden er det jo mest tro, der fylder," siger Lone. Hun nævner bl.a. eksempler fra deres et kapitel om død og sorg i deres fælles bog, hvor Inger i detaljer beskriver, hvad der sker med kroppen, når vi dør, og hvordan dødsattester udfyldes. Efter Lone selv har fået større viden om disse detaljer, er hun begyndt at lægge mærke til, hvor stor en trøst det kan være for de pårørende at "kende til" disse detaljer.

"Når man laver tværfagligt samarbejde, bliver man nødt til at ofre noget – ofre den ensidige opfattelse af, at ens

eget fag har svaret på det hele,” siger Inger og griner. ”Der er altså fordomme – og dem er der masser af,” siger Lone.

Både Lone og Inger oplever, at der mange steder i dag er en stor åbning mellem fagene (teologi og medicin) efter mange år med betonmure mellem dem. En del læger og præster udtrykker dog stadig en vis skepsis om samarbejdet i Inger og Lones projekt. Alligevel er de to initiativtagere blevet positivt overrasket over den store interesse, der har været for deres arbejde.

Samme ståsted

Blandt lighederne nævner Inger og Lone omsorgen, som er det grundlæggende i begge fag, og det er de samme mennesker, vi har omsorg for. Vores idéhistoriske ståsted stammer fra den eksistentielle fænomenologi og hermeneutikken. Den eksistentielle fænomenologi omhandler undersøgelse af oplevelsens og bevidsthedens strukturer, som de opleves af individet selv.

Hermeneutikken er det, at vi forholder os fortolkningsmæssigt til vores tilværelse (på engelsk kaldes det ”finding and creating meaning”). Inger og Lone mener, at denne fælles platform giver mulighed for et mere helhedsori-

enteret og håbefuldt menneskesyn. Både præster og læger har nok at se til, og der er en stor grad af udbrændthed inden for begge fag.

”Vi har tendens til at tage skylden på os, hvis ingen andre tager den. Så er der ligesom styr på det,” siger Lone. Det er en af forklaringerne på at mange bliver stressede og udbrændte.

Husk den sorte slange

Inger bruger en del tid på Æskulapstaven med de to sammenslyngede slanger. Den hvide slange symboliserer, at lægen skal befri patienten fra sygdom – patienten skal altså blive rask. Den sorte slange repræsenterer at leve med sygdom. Lægen skal hele patienten bedst muligt, så denne kan leve med sygdom. Inger mener, at læger ofte fokuserer for meget på den hvide slange.

”Vi får det bedre med os selv og vores lægekundskab ved også at huske den sorte slange,” siger Inger. Her kan vi lære noget af præsterne.

Hvad med lægemanglen?

Invitationen til sommermødet havde den lidt provokerende overskrift ”Kan præster løse lægemanglen?”. Kan de det? Nej, det kan de naturligvis ikke. Præsterne har allerede travlt, og mange er stressede.

Flere af Lones kollegaer har derfor reageret med bekymring, når Lone har fortalt om samarbejde med de praktiserende læger. Skal vi nu også til at sidde og tale med folk i landets lægeklinikker? Det har hun afvist. Det er ikke tanken. Men hvis lægerne havde større kendskab til de tilbud, som folkekirken har, ville præsterne måske også få ”henvist” de personer, som kunne have særligt gavn af kirkens tilbud. Som eksempler på tilbud kan nævnes sorggrupper, fællesspisning-er, sangfællesskaber – og unikt for tilbuddene er, at de faktisk ikke stiller krav til trosretning eller kræver medlemskab af folkekirken.

Tværfaglighed gavner

Det afgørende for lægerne er, at de ved, hvem præsten er. Mange læger siger, at de ikke vil henvise til en person, de ikke kender. I Kolding er Inger og Lone i færd med til at planlægge et møde for læger og præster, hvor fokus er at få sat ansigt på hinanden. Det kan gøre det nemmere at skabe de tværfaglige relationer, som begge professioner kan få gavn af.

I DSAM Midt er vi glade for opbakningen til sommermødet. Det var en dejlig aften i godt selskab, hvor oplægsholderne med stor humor og ping-pong satte skarpt fokus på et spændende emne, vi alle kan blive klogere af. //

Sognepræst Lone Vesterdal (tv.) og praktiserende læge Inger Uldall Juhl gav tilhørerne noget at tænke over – med humor og stor gensidig indsigt.
Foto: Ellen Louise Kristensen.

